

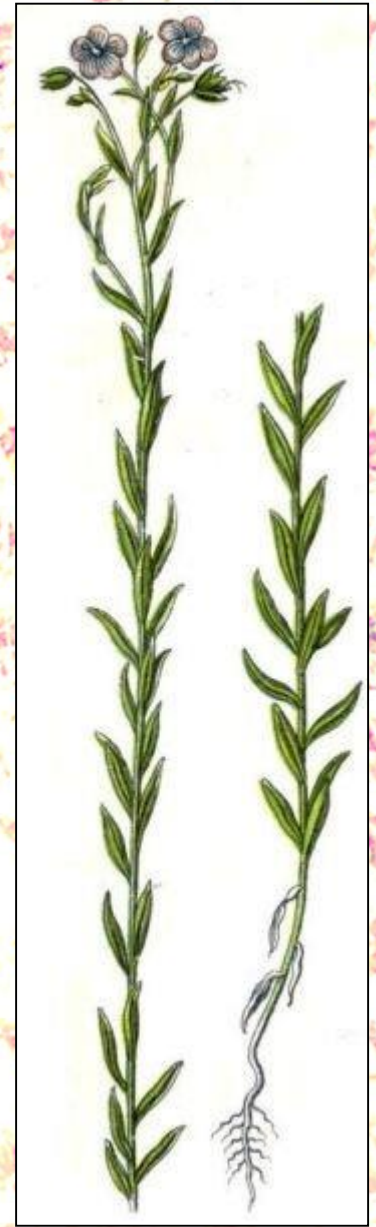
Ľan, konopa a žihľava – textilné suroviny s tradíciou

Juraj Zajonc

**Ústav etnológie a sociálnej antropológie Slovenskej akadémie
vied v Bratislave, v. v. i.**

Tradičné vlákna pre súčasný svet / Bratislava, 18. september 2024

l'an siaty
(*Linum usitatissimum* L.)

konopa siata (*Cannabis sativa* L.)

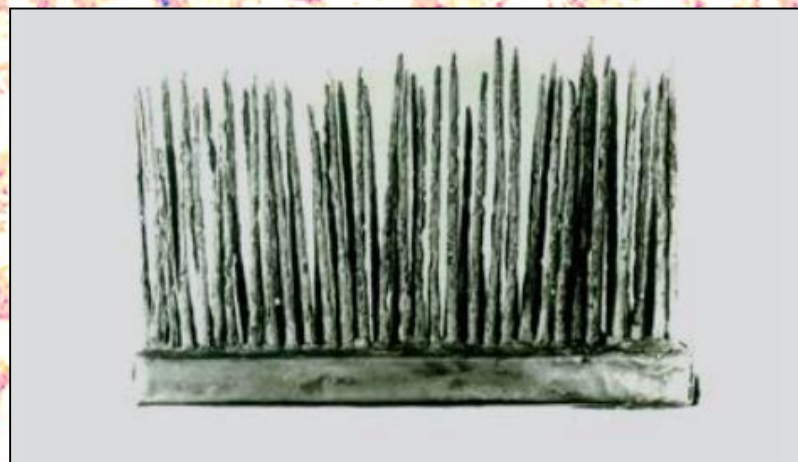
Ľan a konopa v archeologických prameňoch

Smolenice (okr. Trnava)

Liptovská Mara (okr. Lipt. Mikuláš)

Pobedim (okr. Piešťany)

Ľan a konopa – historické údaje

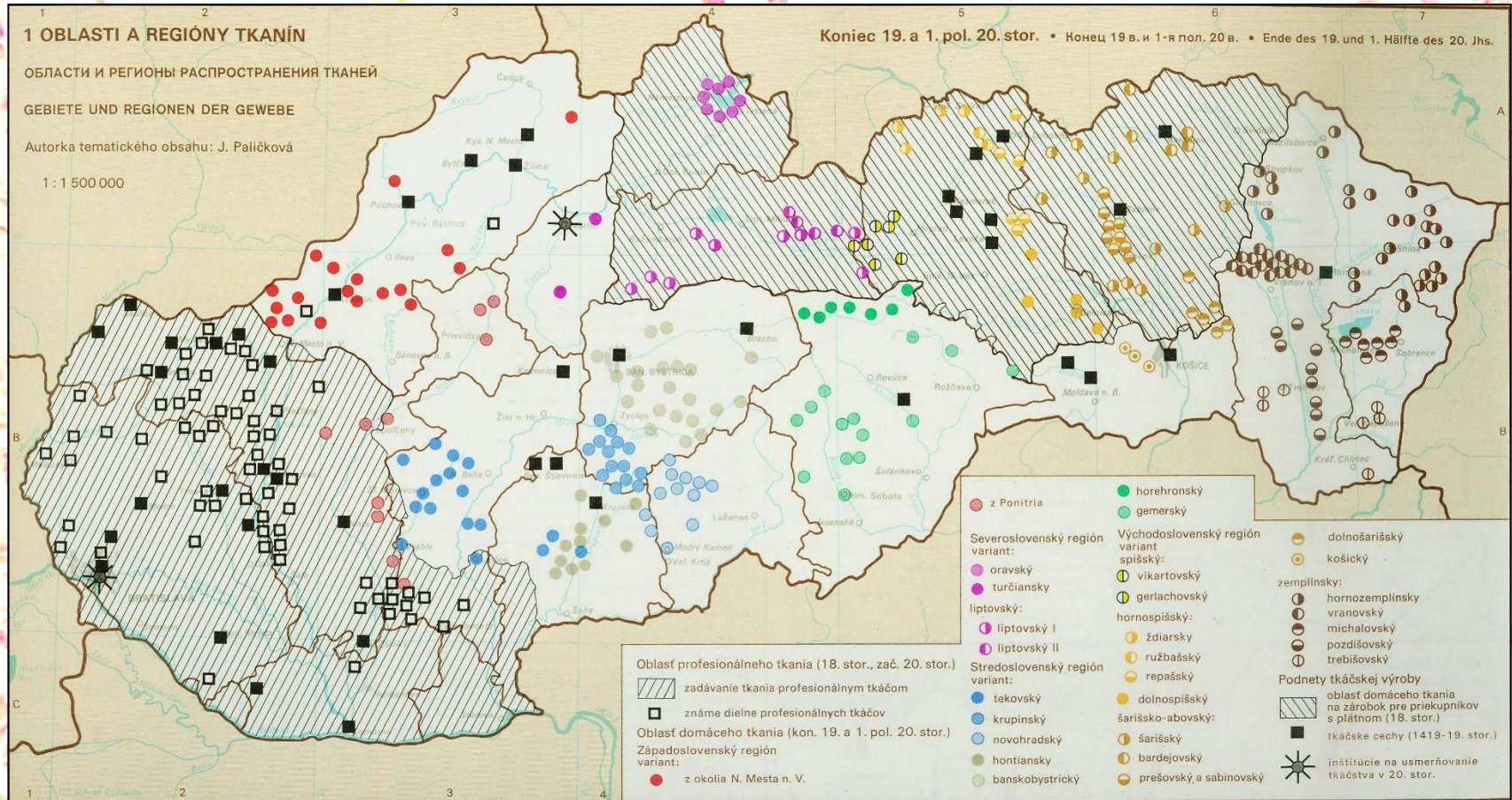
- 11. storočie, Uhorsko – v nariadení kráľa Štefana I. prvá zmienka o *konopných stonkách* (ako dávke pre cirkevnú vrchnosť)
- 1265, Liptov – najstarší písomný záznam o *pestovaní konopy* na území Slovenska
- 15. a 1. polovica 16. storočia, obce v okolí Bardejova – tkanie a predaj *ľanového plátna* ako zdrojom príjmov tamojších obyvateľov
- 1625, Orava – prvá zmienka o *ľane* ako dávke pre vrchnosť

Ľan, konopa a remeselné tkanie v mestách

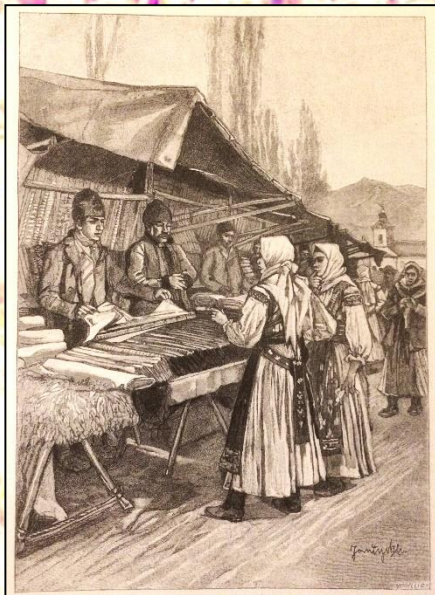

Púchov
1659

plátenníctvo

plátenníctvo

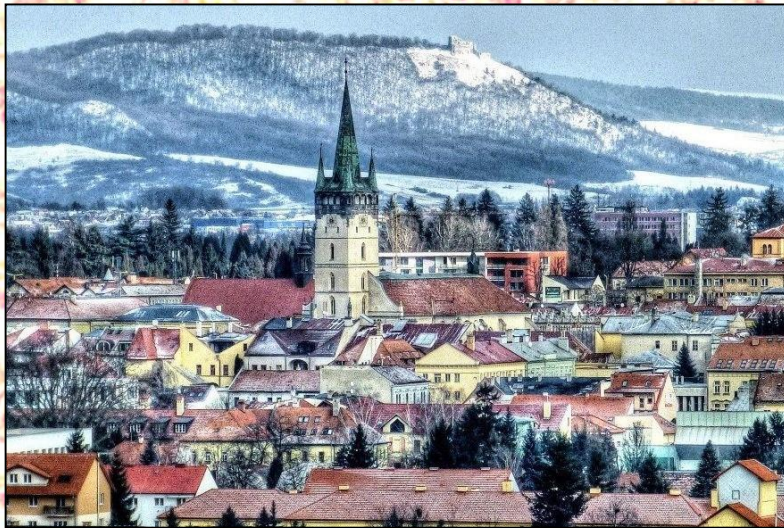

ľan, konopa a modernizácia

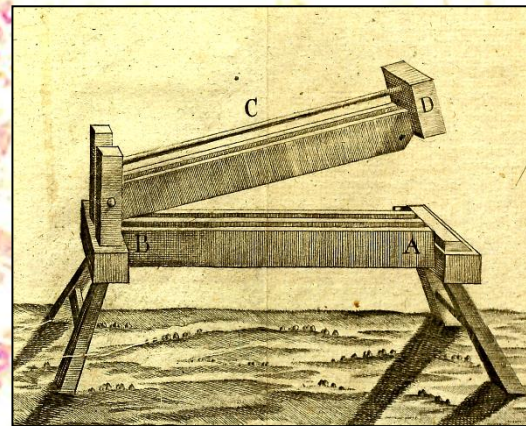
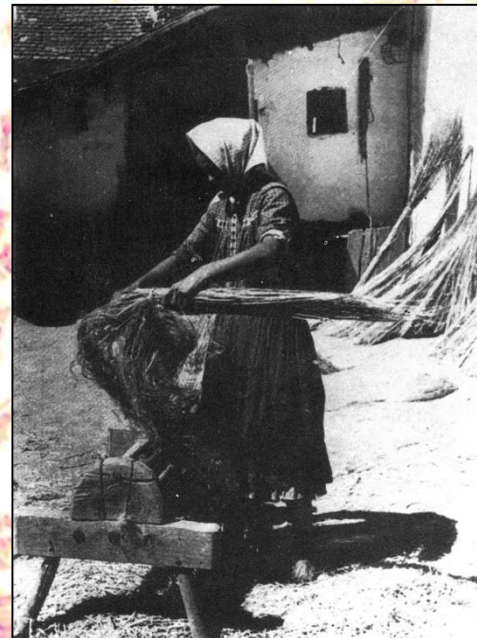
Akcia 1787 až 1795

Košice – Levoča – Prešov

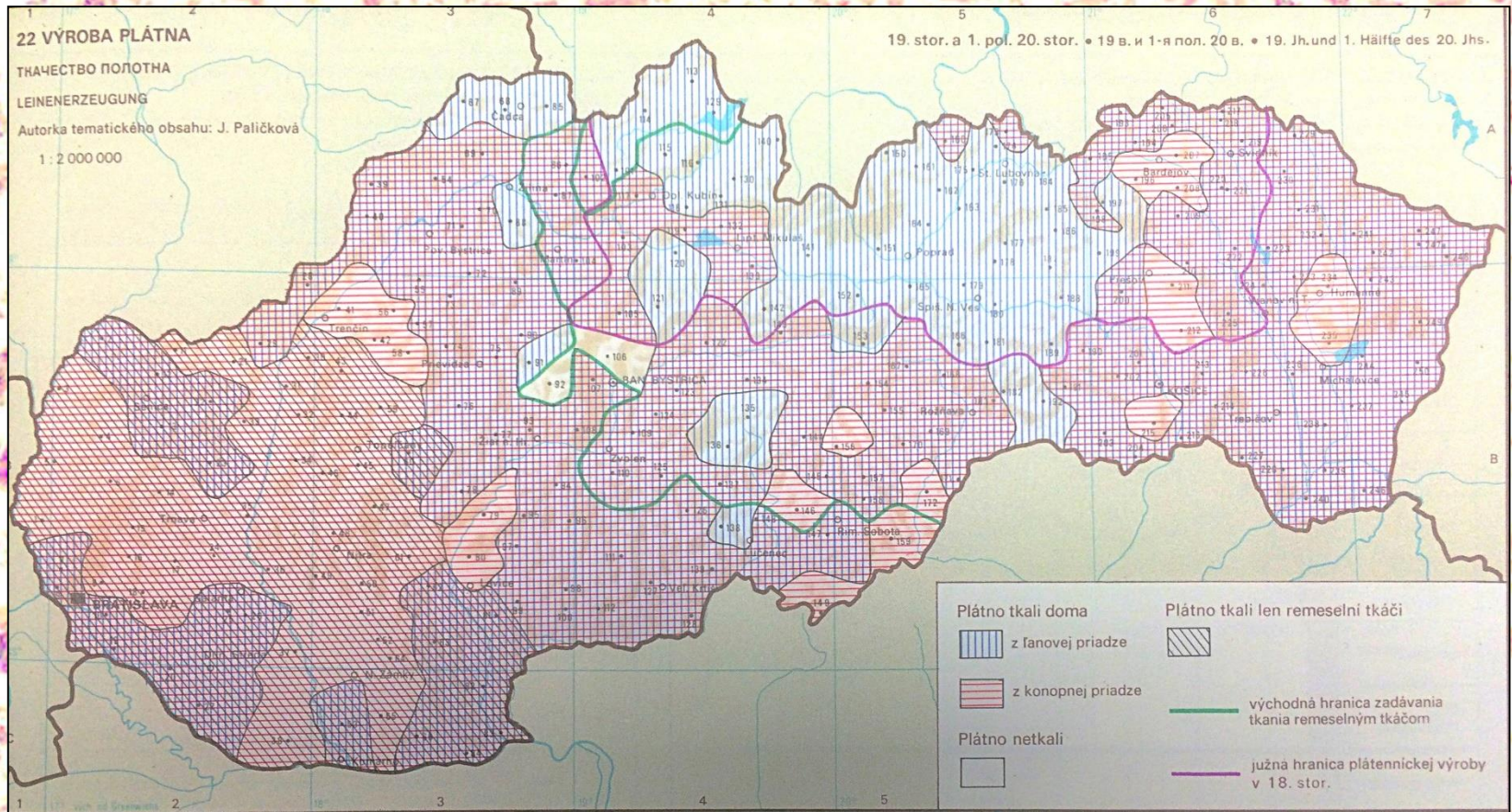
Levoča: 700 vyškolených dievčat

Ľan, konopa a modernizácia

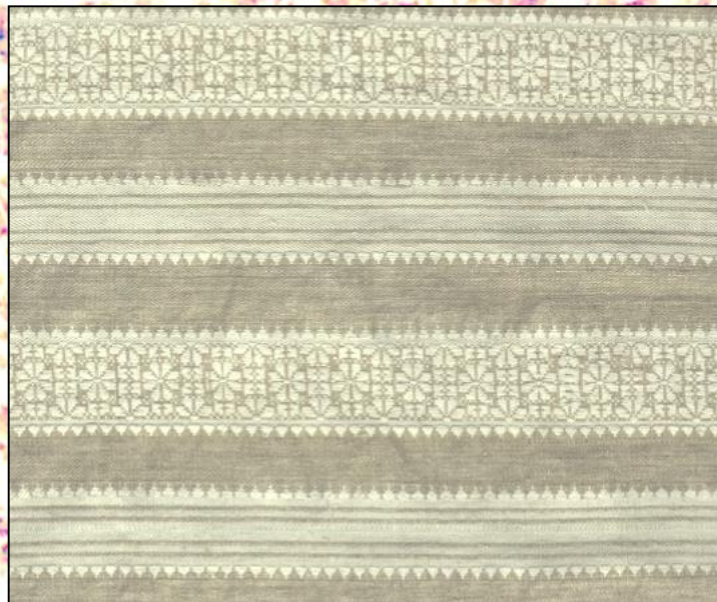
Ľan a konopa v ľudovej výrobe v 19. a 20. storočí

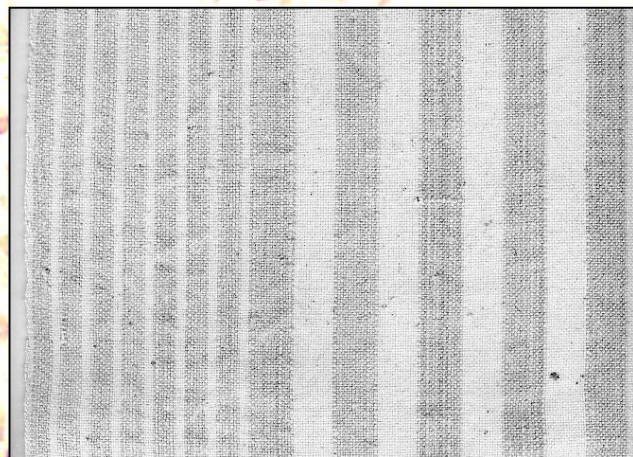
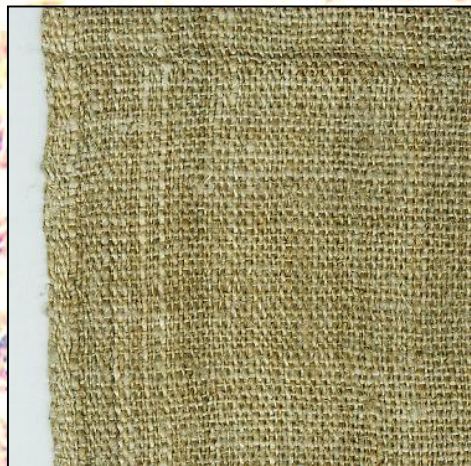
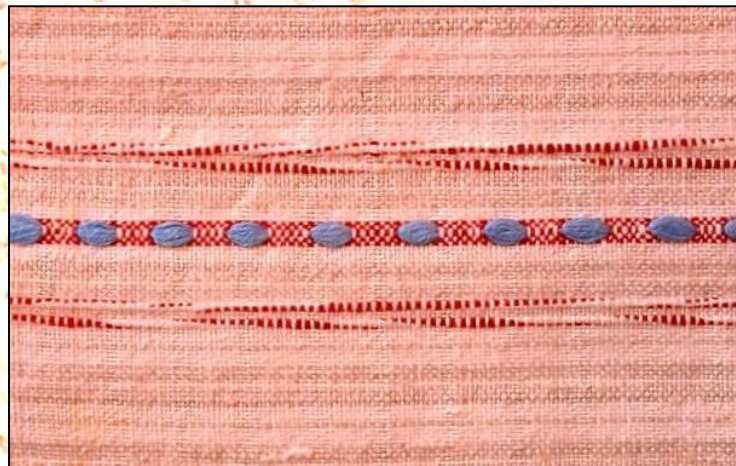
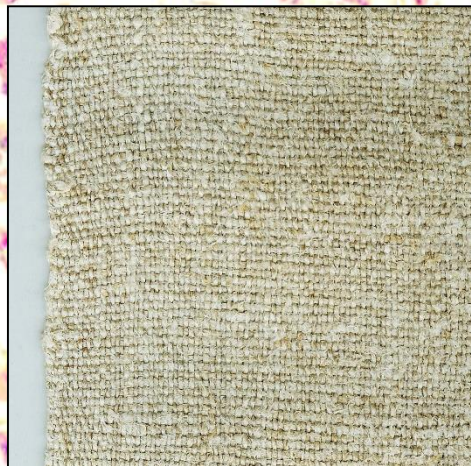
l'an, konopa a domáce tkanie

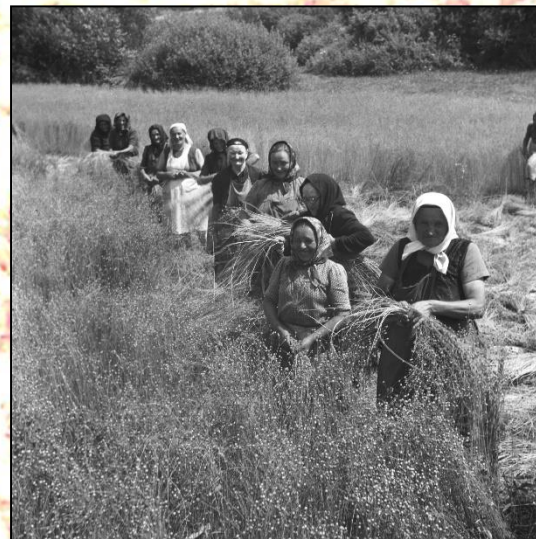
Ľan, konopa a dedinské remeselné tkanie

l'an, konopa a bavlna

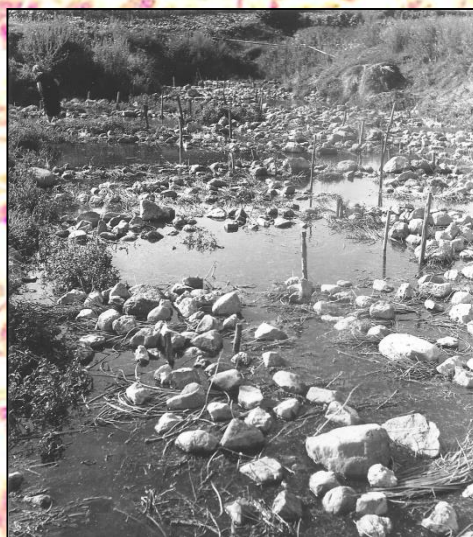
Řan a konopa – od stonky k niti

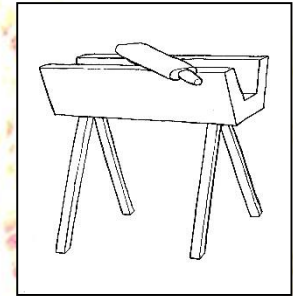
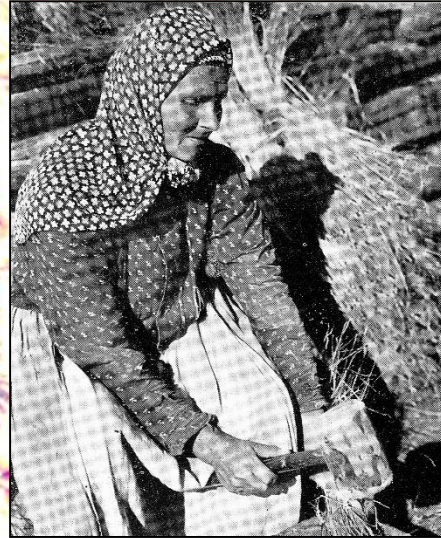
Řan a konopa – od stonky k niti

Ťan a konopa – od stonky k niti

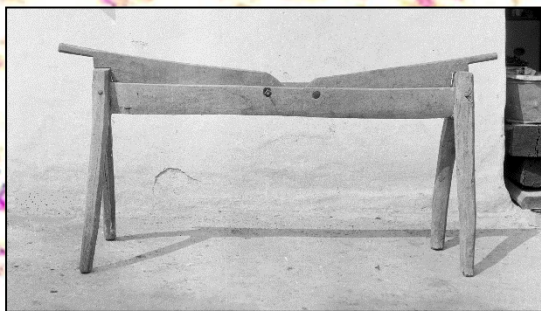
Ťan a konopa – od stonky k niti

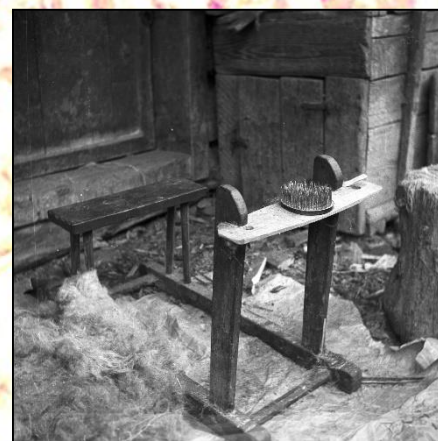
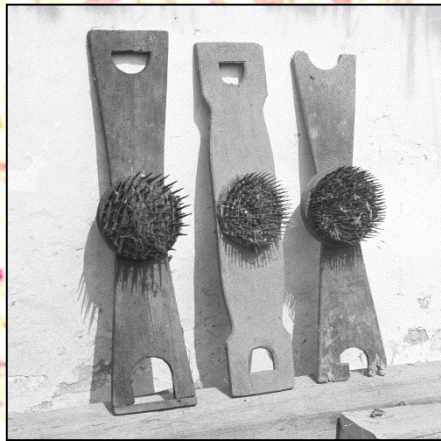
Ťan a konopa – od stonky k niti

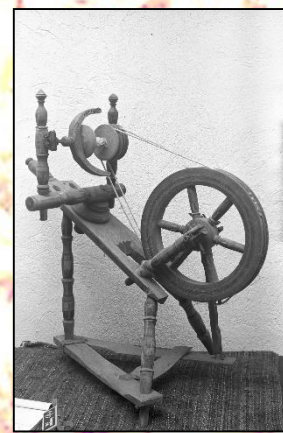
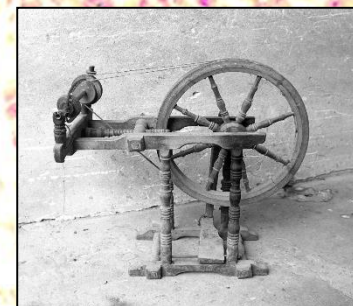
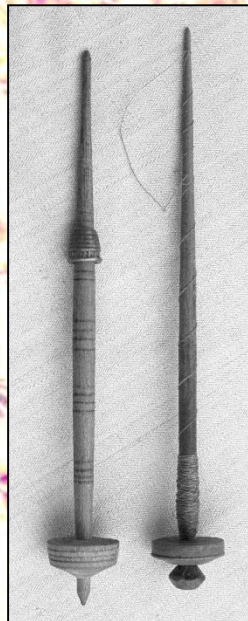
Ťan a konopa – od stonky k niti

l'an a konopa – od stonky k niti

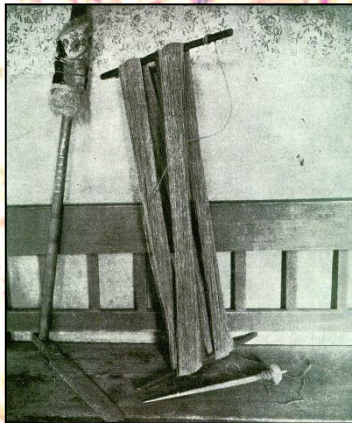
Ťan a konopa – od stonky k niti

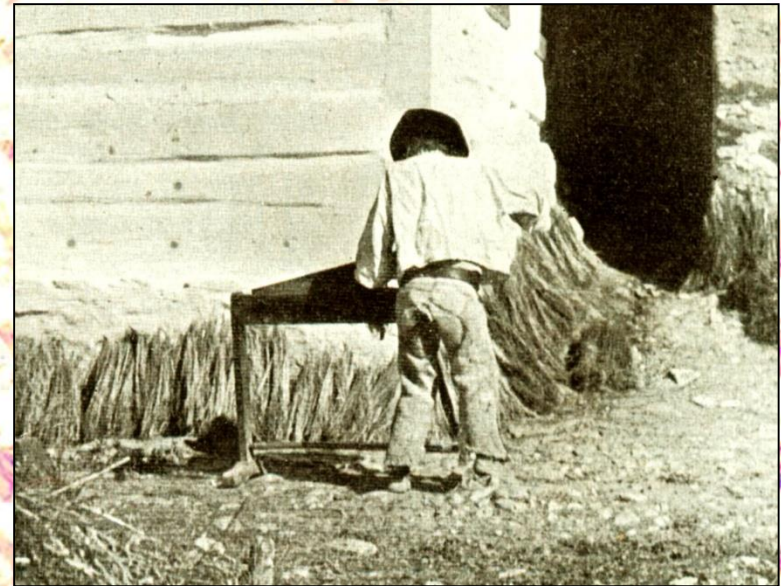
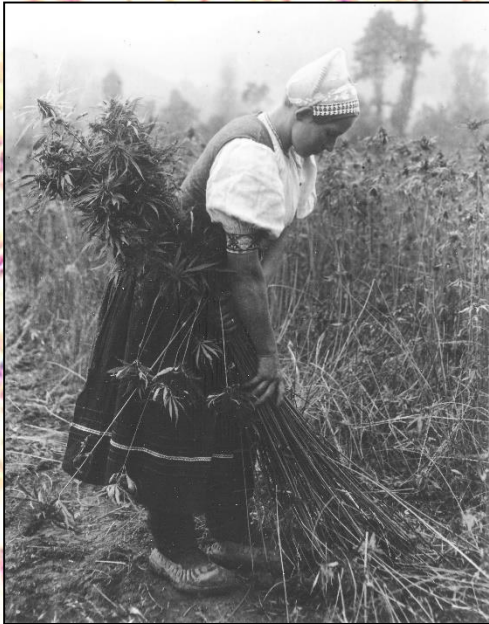
ľan a konopa –
pradenie ako
spoločná práca
žien a spoločenská
príležitosť

Ťan a konopa – od stonky k niti

Ľan, konopa a práca žien

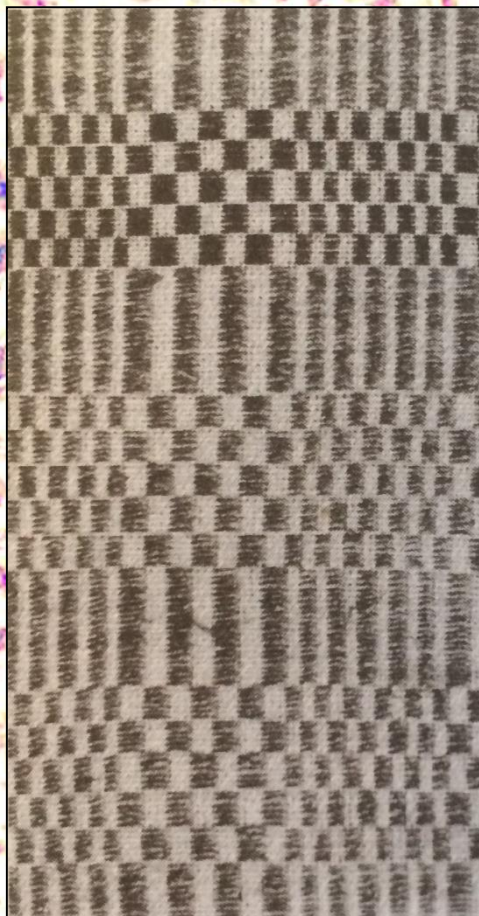
Ľan, konopa a spoločná práca

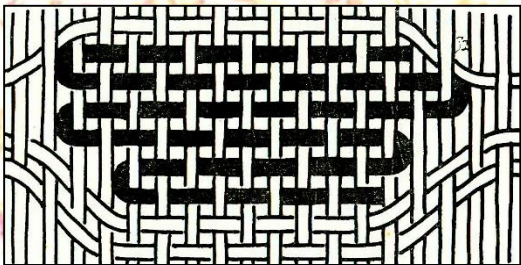
Ѓан а конопа – повrazy

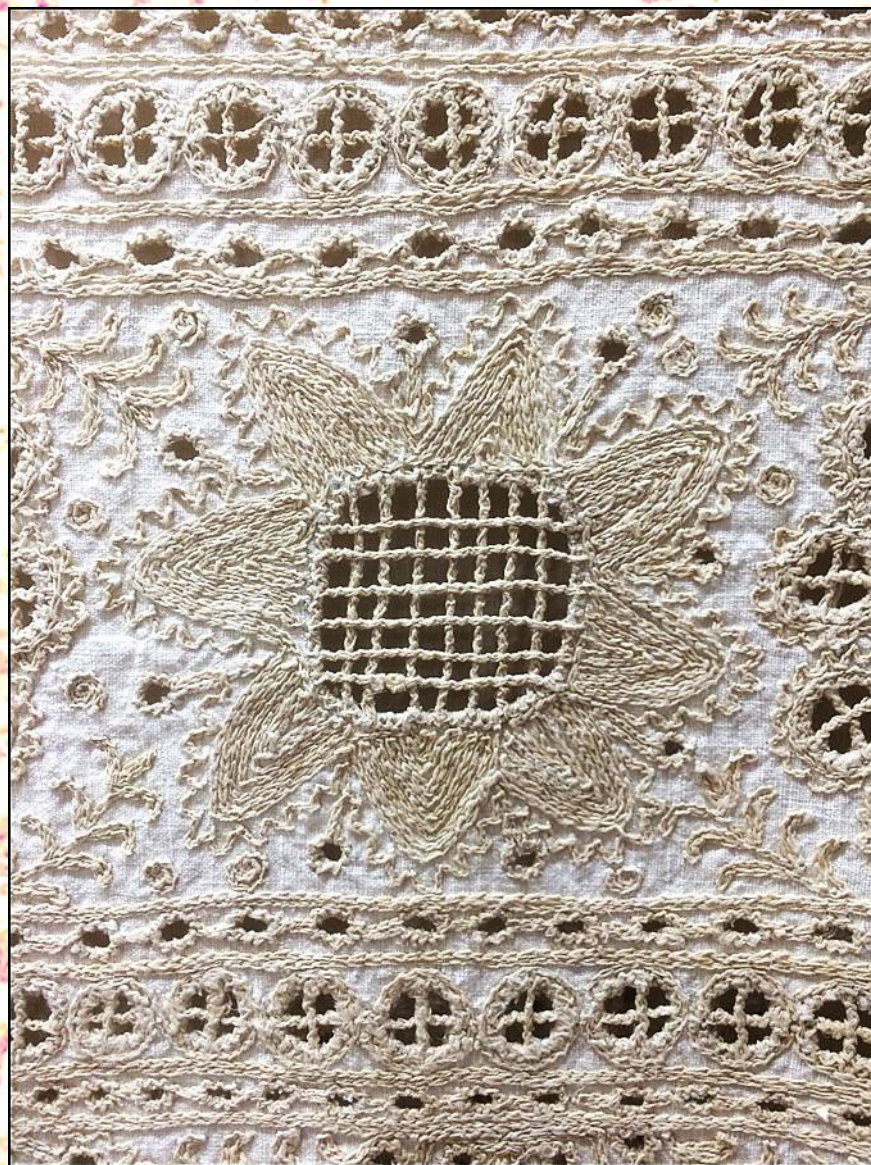
Ľan, konopa a tkaný dekór

Ľanová tkanina *rajntuch*

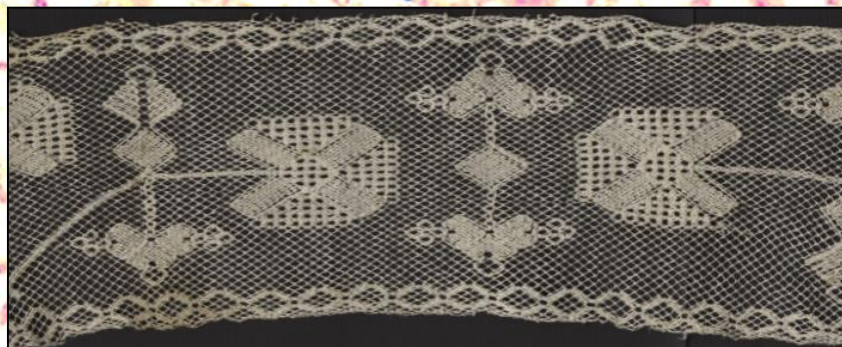
Ľan, konopa a vyšívany dekór

Řan, konopa a pletený textil

Ľan, konopa a siet'ovaný textil

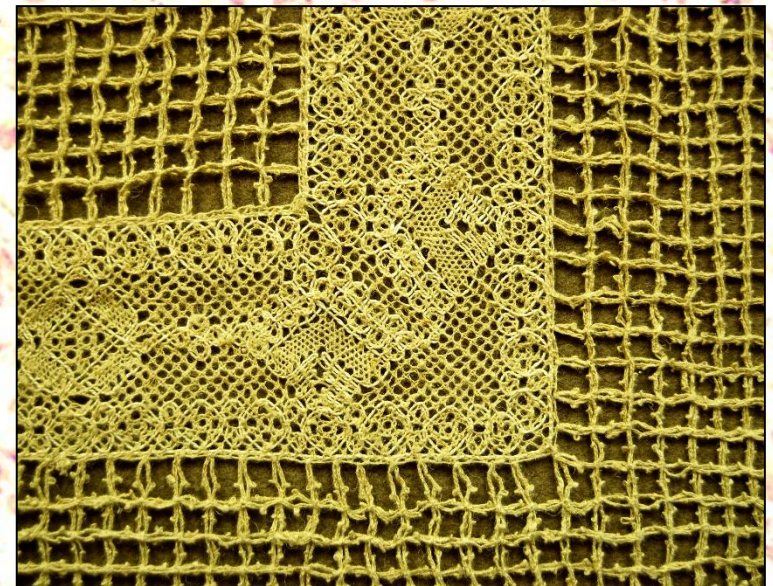
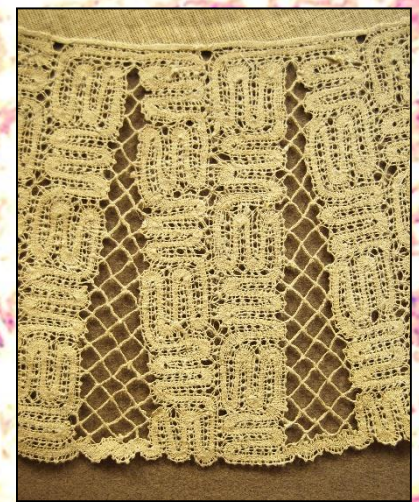
žihľava / príhľava dvojdomá
(*Urtica dioica*)

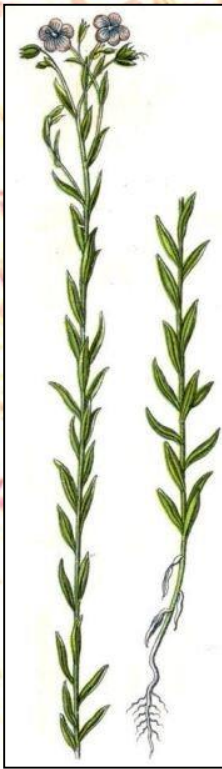

žihľava / príhľava

ľan, konopa a rezný štýl

Ďakujem za pozornosť

© Juraj Zajonc 2024